

9. Полтавець В. Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування як основа міжмуніципального співробітництва // ефективність державного управління. – 2013. – вип. 37. – С.295–299.

10. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16.04.2009р. №1275-VI (з наст. змін. та доп.) // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – №38. – Ст.534

11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997р. №280/97-ВР (з наст. змін. та доп.) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24. – Ст.170.

12. Сало І. С. Асоціації органів місцевого самоврядування в системі узгодження інтересів на національному, регіональному та локальному рівнях – К. : НІСД, 2011. – 39 с.

Болдирєв С. В.¹

ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Органи державної влади, місцевого самоврядування і громадські об'єднання є самостійними елементами політичної системи суспільства, кожен з яких має власну структуру, принципи організації та діяльності. Вони є самостійними у вирішенні питань, що належать до їх компетенції, і водночас мають тісну взаємодію. Зокрема, демократична держава усіляко підтримує незалежність громадських об'єднань, які у свою чергу допомагають державі вирішувати завдання соціально-економічного і культурного характеру, беруть участь у формуванні органів публічної влади тощо.

На сьогодні важливим напрямком діяльності держави є якісна зміна її взаємовідносин із громадськими об'єднаннями. Це завдання впливає із зобов'язань України перед Радою Європи і Європейським Союзом [3; 7; 8]. Насамперед, мова йде про переорієнтацію діяльності держави від прямого керівництва громадськими об'єднаннями до сприяння реалізації конституційного права громадян України на свободу об'єднання у по-

---

¹ Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

літичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод, як це передбачено ст. 36 Конституції. Усвідомлення суспільного значення громадських об'єднань для формування громадянського суспільства і демократичної держави призвело до їх інституціоналізації, тобто правового нормування порядку їх створення та діяльності з боку держави. В Україні правовий статус громадських об'єднань визначається Законом України «Про громадські об'єднання» [4].

Загальні принципи взаємодії органів державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями закріплені у ст. 22 Закону «Про громадські об'єднання»: 1) держава забезпечує додержання прав громадських об'єднань; 2) втручання органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб у діяльність громадських об'єднань, так само як і втручання громадських об'єднань у діяльність органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, не допускається, крім випадків, передбачених законом. Однак на характер взаємодії суттєво впливає вид самого громадського об'єднання, адже всі вони, незалежно від назви, можуть поділятися за організаційно-правовою формою утворення на громадську організацію або громадську спілку.

Всі громадські об'єднання підлягають обов'язковій легалізації, яка може бути здійснена шляхом державної реєстрації в порядку, визначеному Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Для здійснення цілей і завдань зареєстровані громадські об'єднання можуть вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свою мету (цілі); звертатися до органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами; одержувати публічну інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації; брати участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності громадського об'єднання та важливих питань державного

і суспільного життя; проводити мирні зібрання та здійснювати інші права, не заборонені законом.

Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи має право бути учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові і немайнові права відповідно до законодавства; здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадського об'єднання та сприяє її досягненню; засновувати з метою досягнення своєї статутної мети (цілей) засоби масової інформації; брати участь у здійсненні державної регуляторної політики відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»; брати участь у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності.

Обов'язком держави є всебічне забезпечення нормального функціонування всіх недержавних організацій, сприяння їх розвитку та вдосконаленню. Це виражається гарантуванням таких конституційних прав, як право на об'єднання, реалізація таких політичних свобод як, свобода слова, друку, мирних зборів та маніфестацій, звернення. Права та інтереси громадських об'єднань знаходяться під охороною державних органів (суду, прокуратури та ін.). Останнім часом між державою і громадськими об'єднаннями виникають нові взаємовідносини. Зокрема більшої уваги набуває зв'язок між громадськими об'єднаннями і законодавчою владою, зростає участь громадських об'єднань у законотворчому процесі. В цілому значна роль у регламентації окремих видів діяльності громадських об'єднань належить саме Верховній Раді України, що зумовлено її законодавчою функцією. Адже згідно п. 11 ст. 92 Конституції України тільки законами України визначаються засади утворення і діяльності об'єднань громадян.

Одним з факторів, який зумовлює характер взаємодії держави з громадськими об'єднаннями є те що, держава видає загальнообов'язкові юридичні норми і регулює за їх допомогою найважливіші суспільні відносини. В силу цього держава взаємодіє з об'єднаннями громадськими

об'єднаннями через правові форми. Треба зазначити, що деякі відносини ще не мають повного правового визначення. Наприклад, питання правотворчості громадських об'єднань, її природи потребують подальшого вдосконалення у законодавстві.

Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями може набувати різних форм залежно від цілей і характеру виконуваної роботи, обсягу повноважень суб'єктів, масштабу взаємодії (загальнодержавний, регіональний, місцевий рівень). До таких форм взаємодії, зокрема, відносять: участь громадських об'єднань в у нормотворчому процесі, здійснення громадського контролю за діяльністю вказаних органів щодо вирішення проблем, які мають важливе суспільне значення (у формі громадського моніторингу підготовки та виконання рішень, експертизи їх ефективності, подання експертних пропозицій); надання громадськими об'єднаннями соціальних послуг населенню відповідно до укладених з органами державної влади договорів; утворення спільних консультативно-дорадчих та експертних органів, рад, комісій, груп для забезпечення врахування громадської думки у формуванні та реалізації державної політики; співпраця органів публічної влади з громадськими об'єднаннями в процесі підготовки та перепідготовки кадрів, спільного навчання службовців та представників громадських організацій навичкам ефективної взаємодії, ознайомлення широких верств населення з формами їх участі у формуванні та реалізації державної політики; проведення органами публічної влади моніторингу і аналізу громадської думки, забезпечення своєчасного публічного реагування на пропозиції та зауваження громадськості; виконання спільних проектів інформаційного, аналітично-дослідницького, благодійного і соціального спрямування [6].

Достатньо широка організаційна взаємодія громадських об'єднань здійснюється з Президентом України. З метою залучення висококваліфікованих фахівців, експертів, а також видатних науковців, діячів, високоавторитетних осіб до вироблення державної політики або окремих питань, проектів актів, забезпечення взаємозв'язку глави держави і громадянського суспільства при прийнятті відповідних рішень утворюються допоміжні органи глави держави громадського характеру. Задля об'єднання зусиль органів державної влади, громадськості, наукової спільноти, спрямування їх на розв'язання окремих найбільш актуальних проблем суспільного розвитку, налагодження конструктивної співпраці

органів державної влади з інститутами громадянського суспільства, її координації запроваджуються органи зі змішаним складом [2, с. 100–101]. Так, з метою кардинального поліпшення ситуації у сфері боротьби з корупцією в Україні, забезпечення узгодженості дій правоохоронних органів у цій сфері, здійснення реальних кроків для повернення довіри громадян до влади, Президентом України створена Національна рада з питань антикорупційної політики, до складу якої наряду з керівниками правоохоронних та інших державних органів увійшли представники Верховної Ради України, громадських організацій, асоціацій органів місцевого самоврядування, громадські експерти та інші фахівці [5].

Взаємовідносини громадських об'єднань та органів влади повинні базуватися на взаємній повазі та врахуванні інтересів обох сторін. Цей принцип не повинен порушуватися і у взаємодії між громадськими об'єднаннями та органами місцевого самоврядування. Специфіка такої взаємодії визначається, з одного боку, становленням та розвитком громадянського суспільства, а з іншого, процесом конституційно-правового розвитку місцевого самоврядування в Україні, втіленням принципів Європейської Хартії місцевого самоврядування. Ефективне завершення цього процесу залежить від підтримки органів місцевого самоврядування громадськими об'єднаннями, від співпраці з неурядовими організаціями. Особливим різновидом громадських об'єднань є об'єднання посадовців органів місцевого самоврядування за галузевою або функціональною сферою діяльності, що тривалий час функціонували у системі асоціацій органів місцевого самоврядування [1, с. 64]. Проте на сьогодні органи місцевого самоврядування, громадські об'єднання не мають необхідного правового підґрунтя у подібній діяльності. Недосконалість законодавчого регулювання взаємодії громадських об'єднань і органів місцевого самоврядування також негативно впливає на зазначену діяльність.

Література:

1. Бодрова І. І. Проблеми законодавчого регулювання статусу асоціацій органів місцевого самоврядування в Україні / І. І. Бодрова // Теорія і практика правознавства. – Х.: Б.в., 2012. – Вип. 1(2). – С.60–70.
2. Бодрова І. І. Система допоміжних органів при Президентові України / І. І. Бодрова // Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Х.: Право, 2012. – Вип. 23. – С.94–105.

3. Інституційно-функціональна організація місцевої влади в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: аналіт. огляд / Ю. П. Битяк [та ін.]. – Київ : Студія Колаж, 2009. – 223 с.

4. Про громадські об'єднання: Закону України від 22.03.2012р. №4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013 р. – № 1. – Ст.1.

5. Про Національну раду з питань антикорупційної політики: Указ Президента України від 14.10.2014р. № 808/2014 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 84. – Ст.2370.

6. Усаченко Л. М. Основні аспекти, форми та напрями взаємодії органів державної влади з неурядовими організаціями / Л. М. Усаченко [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/2/26.pdf>.

7. Серьогіна С. Г. Регіоналізм у політико-правовій практиці України/С. Г. Серьогіна // Правові проблеми реформування регіональної влади: Матеріали науково-практичної конференції (м. Харків, 12 квітня 2002 р.). – Х., 2002. – С.16–20

8. Яковюк І. В. Європейський регіоналізм у контексті розбудови Європейського Союзу / І. В. Яковюк // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – Х. : Право, 2004. – Вип. 8. – С. 57–68.

Величко В. О.¹

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОННОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розвиток місцевого самоврядування як форми народовладдя є пріоритетним завданням у становленні держави, яка прагне відповідати високим європейським стандартам. Важливою складовою такого розвитку є реформування та удосконалення системи контролю в сфері місцевого самоврядування, який є одним з показників рівня децентралізації як складової сучасної, розвиненої, демократичної держави. Аналіз вітчизняного і міжнародного досвіду свідчить про необхідність теоретичного

---

¹ Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого